

CPI 2018: Srbija izgubila dva poena i pala za deset mesta na listi Indeksa percepcije korupcije

Srbija se i dalje smatra zemljom u kojoj je nivo korupcije visok, sa 39 od poželjnih 100 poena, a ove godine je za deset mesta pala [na listi Indeksa percepcije korupcije \(CPI\)](#), i zauzima 87. mesto. Nakon blagog porasta, skor Srbije je sada isti kao što je bio i u CPI 2012, a bitnijih promena nije bilo već duže od decenije.

Ove godine delimo 87. mesto, od 180 zemalja, sa Narodnom Republikom Kinom. U prethodnom istraživanju, Srbija je imala dva poena više i zauzimala je 77. mesto.

Prema oceni Transparentnosti (članice Transparency International-TI), Srbija beleži korak nazad u istraživanjima zbog toga što **ne primenjuje dosledno ni preventivne ni represivne mehanizme protiv korupcije**. Nisu ispitani čak ni oni slučajevi sumnje na korupciju koji su dokumentovani u izveštajima medija i državnih organa, kao što je pokazalo i nedavno objavljeno [istraživanje](#) TS. Na strani prevencije, ni prošle godine nisu sprovedene ključne antikoruptionske odredbe Zakona o javnim preduzećima (izbor i razrešenje direktora), Zakona o državnim službenicima (izbor i razrešenje službenika na položaju), Zakona o javnim nabavkama (prekršajne kazne), Zakona o Agenciji za borbi protiv korupcije (u vezi sa zloupotrebom javne funkcije za stranačku promociju) i Zakona o slobodnom pristupu informacijama (sprovođenje rešenja Poverenika).

Aktuelni **nacrt izmene Akcionog plana za Poglavlje 23** EU integracija, ključni dokument politike Vlade u ovoj oblasti, ne predstavlja dobru osnovu za poboljšanje stanja. Naime, taj plan zadržava isti neambiciozni koncept kao i postojeći tekst iz 2016, samo konstatuje višegodišnja zakašnjenja i ne pruža uverenje da će se išta promeniti ubuduće.

Na osnovu do sada objavljenih podataka, još uvek nije jasno da li su dugo najavljivani početak rada četiri posebna tužilačka odeljenja za borbu protiv korupcije, tokom 2018. doneleneke pozitivne promene u gonjenju korupcije u pogledu broja optuženja i oduzimanja imovine. Očigledno je međutim, na osnovu istraživanja iskustava građana i obelodanjenih sumnji u korupciju, da veliki broj slučajeva i dalje nije prijavljen i istražen. Kada je reč o ovoj vrsti kriminala, izvesnost otkrivanja počinitelaca je daleko važnija od visine izrečenih kazni.

Na lošu percepciju korupcije, prema oceni TS, u velikoj meri utiču **netransparentnost u donošenju odluka i odsustvo konkurencije kod zaključivanja velikih Vladinih ugovora**. To je najvidljivije u slučajevima neobjavljivanja ugovora i drugih dokumenata, kao i pri sklapanju poslova za izgradnju najvećih infrastrukturnih objekata direktnim ugovaranjem, po cenama koje izazivaju sumnju u tržišnu zasnovanost.

Detaljnije o Indeksu percepcije korupcije i rezultatima

Indeks percepcije korupcije već dvadeset četvrtu godinu za redom sačinjava vodeća antikorupcijska organizacija na globalnom nivou, Transparency International. Ove godine je rangirano 180 zemalja i teritorija, isto kao i godinu dana ranije. Zemlje se boduju na skali od 100 (veoma čiste) do 0 (veoma korumpirane). **Srbija je ove godine plasirana na 87. mesto (prošle godine 77), sa skorom od 39, što je za dva poena niže u odnosu na prethodnu godinu.** Fluktuacije su minimalne, a poslednji značajniji napredak je zabeležen pre više od deset godina. Sa skorom od 39, **Srbija je u grupi zemalja sa raširenom korupcijom** (ispod 50). Ovaj skor nas smešta **četiri poena ispod svetskog proseka (oko 43) i osamnaest poena ispod proseka za Evropu.**

Na vrhu liste se nalaze **Danska sa 88 i Novi Zeland sa 87 poena**, a na dnu **Somalija sa 10 i Sirija i Južni Sudan sa 13**. Među bivšim socijalističkim zemljama Evrope najbolje je plasirana **Estonija** sa skorom od 73, a iz bivše SFRJ **Slovenija** sa 60. Od zemalja šireg regiona koje nisu članice EU najbolja je percepcija o **Gruziji** (58). Od suseda od nas su lošije rangirane **Bosnai Hercegovina (38), Makedonija (37) i Albanija (36)** i Za **Kosovo** se rade posebna istraživanja i ocena je **37** (dva poena lošije nego 2017).

Bitno je napomenuti da utisak o visokoj raširenosti korupcije imaju i građani Srbije, što proizlazi iz rezultata istraživanja koja se vrše na nacionalnom uzorku (npr. istraživanje rađeno za potrebe GAI-USAID projekta iz 2018, ranije objavljivi Globalni barometar korupcije Transparency International, ranije objavljena istraživanja UNDP), iako su kod tih istraživanja fluktuacije u percepciji korupcije znatno veće. Visoka percepcija o korupciji jeste problem, zbog stvaranja predubeđenja da se bez korupcije ne može završiti posao. Međutim, prioritet državnim organima treba da bude sprečavanje, otkrivanje i kažnjavanje postojeće korupcije, a ne promena utiska o njenoj rasprostranjenosti.

Pri izradi CPI se uzima u obzir 13 relevantnih istraživanja koja mere percepciju o korumpiranosti javnog sektora. Ta istraživanja predstavljaju mišljenje ili utisak koji o korumpiranosti državnih funkcionera i javnih službenika imaju oni koji sa njima posluju ili koji o tome savetuju poslovne ljude, vlade i međunarodne institucije. Istraživanja moraju biti objavljena u poslednja 24 meseca i mora postojati makar tri takva izvora podataka da bi zemlja bila rangirana.

Srbija je ove godine obuhvaćena sa ukupno osam relevantnih istraživanja (isto kao za 2017), što garantuje još viši stepen pouzdanosti nalaza, kao i uporedivost podataka sa onima iz ranijih godina. Korišćeni su Global Insight Country Risk Ratings, Bertelsmann Foundation, World Economic Forum, Economist Intelligence Unit, Freedom House, International Country Risk Guide, World Justice Project Rule of Law Index i Varieties of Democracy Project.

Sva istraživanja koja su relevantna za Srbiju, osim jednog, objavljena su tokom 2018, a nekoliko ih je sprovedeno tokom 2017. Ocene po pojedinim istraživanjima kreću se u rasponu od 34 do 44. Standardna devijacija je (2.89).

Transparentnost Srbija, utorak, 29. januar 2019.